

Werkwoorden herkennen

Wat is een werkwoord?

Een **werkwoord** zegt wat iemand **doet, is of voelt**.

Je kan er 'ik kan' ... voor zetten.

Bijvoorbeeld: lopen, spelen, denken, slapen

Werkwoorden kan je **vervoegen**: de vorm verandert in een zin.

Bijvoorbeeld: lopen → loop → loopt → liep

Kleur in elke reeks het werkwoord.

druiven - grachten - kopen - tijden
deuren - honden - haven - lachen
schoenen - stelen - lampen - gouden
wollen - geluiden - antwoorden - mensen
linnen - dennen - randen - ontdekken
brieven - wassen - schriften - tanden
zussen - potloden - tenen - verkopen

Kleur het werkwoord in elke zin.

Mijn ouders kopen een appartement aan zee.
De heks vliegt op haar bezem.
Papa zoekt zijn hoed.
De doelman vangt de bal.
De honden blaffen al de hele ochtend.
De meester maakt een schrijffout op het bord.
Ik wil graag een nieuwe fiets.
De schoolboeken liggen op de tafel.

De persoonsvorm zoeken

De **persoonsvorm** (pv) van een zin is altijd een werkwoord. Wanneer je van de zin een ja-nee-vraag maakt, komt de persoonsvorm helemaal vooraan te staan. In een zin zit telkens één pv!

Bijvoorbeeld: Mama leest elke avond in haar boek → Leest mama elke avond in haar boek?

**Schrijf onder elke zin de ja-nee-vraag.
Onderstreep dan de persoonsvorm in elke zin.**

Oma en opa komen vanavond bij ons eten.

.....

Vandaag slaapt Joppe in een tent in de tuin.

.....

De baby kruipt over de grond.

.....

Mama koopt een lekkere aardbeientaart.

.....

De kat van de buren klimt in de boom.

.....

Volgend jaar krijgen we een hond van papa.

.....

Over de vloer van het tuinhuis kruipen grote spinnen.

.....

Noah en Olivia gaan met de bus naar school.

.....

Dit boek leest als een trein.

.....

De infinitief van het werkwoord

De **infinitief** is een ander woord voor het hele werkwoord.

De infinitief:

- eindigt meestal op -en of op -n
- is de vorm die je in het woordenboek vindt
- past achter 'ik kan' ...

Bijvoorbeeld: lopen, schrijven, zwemmen

Omcirkel in elke reeks de infinitief.

koopt - kopen - koop

drink - drinken - drinkt

maakt - maak - maken

veegt - vegen - veeg

bouwen - bouw - bouwt

koken - kookt - kook

bel - belt - bellen

reis - reizen - reist

danken - dank - dankt

dromen - droom - droomt

Schrijf achter elke persoonsvorm de infinitief.

Sam neemt .....

Ik verzet .....

Ik gok .....

Ik reken .....

Ik klop .....

Jij schildert .....

De hond speelt .....

Ik ontdek .....

Ik wandel .....

Ik steel .....

Jij woont .....

De juf vertelt .....

Ik raad .....

Ik ontmoet .....

Mila schrijft .....

Sander loopt .....

De persoonsvorm en het onderwerp

De **persoonsvorm** (pv) van een zin is altijd een werkwoord. Wanneer je van de zin een ja-nee-vraag maakt, komt de persoonsvorm helemaal vooraan te staan. In een zin zit telkens één pv!

Bijvoorbeeld:

Mama leest elke avond in haar boek → Leest mama elke avond in haar boek?

Het **onderwerp** is **wie** of **wat** iets doet in de zin. Het heeft altijd een directe link met de persoonsvorm.

Bijvoorbeeld: De hond blaft luid.

Blaft de hond luid? → blaft = pv

Wie blaft? → de hond = onderwerp

Kleur in elke zin het onderwerp en onderstreep de persoonsvorm.

Op school ontwerpen we ons eigen T-shirt.

Op het verjaardagsfeest staat een draaimolen.

De mama van Jolien komt vandaag naar de klas.

Gebruik jij elke dag je kleurpotloden?

Volgende week trouwen onze beste vrienden.

In de vakantie versieren we mijn kamer met vlaggetjes.

We prikken een nieuwe datum voor het feest.

Voor het slapengaan vertelde oma een verhaaltje.

Bij de bakker koopt opa een lekker brood.

Overmorgen wordt het heel mooi weer.

Hopelijk vinden de feestgangers het eten lekker.

De dokter verplicht me om thuis te blijven.

We zitten gezellig op een bankje in de zon.

De persoonsvorm en het onderwerp

De **persoonsvorm** van een zin is altijd een werkwoord. Wanneer je van de zin een ja-nee-vraag maakt, komt de pv helemaal vooraan te staan.

Het **onderwerp** is **wie** of **wat** iets doet in de zin.

De **infinitief** is het hele werkwoord.

**Kleur telkens het onderwerp en onderstreep de persoonsvorm.
Noteer dan de infinitief van het werkwoord.**

Jan koopt elke dag een krant.

Thomas neemt stiekem een snoepje.

Morgen fietst Saar alleen naar huis.

In de danszaal danst Roos op het nieuwe podium.

Onze ouders zorgen goed voor ons.

Morgen werkt mama de hele dag in de tuin.

Ik boetseer een huisje van klei.

Vertraag jij bij een zebrapad?

De oude man rust op een bankje.

Jullie lachen heel luid.

Met onze kano roeien we naar het strand.

Bakte jij die taart zelf?

In de wei plukt Noortje paarse bloemen.

Malik leest in zijn lievelingsboek.

Mama zaait bloemen in onze tuin.

De fles frisdrank staat op tafel.

De leerlingen dromen van de vakantie.

De stam van het werkwoord

De **persoonsvorm** van een zin is altijd een werkwoord. Wanneer je van de zin een ja-nee-vraag maakt, komt de pv helemaal vooraan te staan.

De **infinitief** is het hele werkwoord.

De **stam** van een werkwoord is de ik-vorm in de tegenwoordige tijd.

Bijvoorbeeld: werken → ik werk → werk = stam

Noteer de persoonsvorm. Vul dan ook de infinitief en de stam aan in de tabel.

	Persoonsvorm	Infinitief	Stam
Joris maakt een tekening voor de juf.			
Morgen verhuist mijn familie naar Frankrijk.			
Nora en Dante eten elke dag een warme maaltijd op school.			
Plots zie ik iets door de lucht vliegen.			
Stiekem neemt Andres een snoepje uit de pot.			
De inbreker loopt snel weg.			
Aan de ingang van de school staat een kraampje.			
Annelien morst met verf.			
Straks koop ik kaartjes voor de bus.			

De tegenwoordige tijd of de verleden tijd

Werkwoorden kunnen vervoegd worden in verschillende tijden.

- Gaat de zin over iets dat **nu** gebeurt?
Dan spreken we over de **tegenwoordige tijd** (t.t.)
Bijvoorbeeld: Noah **speelt** met de bal.
- Gaat de zin over iets dat **vroeger** gebeurde (en dus al voorbij is)?
Dan spreken we over de **verleden tijd** (v.t.).
Bijvoorbeeld: Noah **speelde** gisteren met de bal.

Staan de zinnen in de tegenwoordige of in de verleden tijd?
Zet een kruisje in de juiste kolom.

	tegenwoordige tijd (nu)	verleden tijd (vroeger)
Vorige week mestte papa het gazon.		
We schrijven onze naam op de kaart.		
De kapper knipte mijn haren.		
Ik plakte een postzegel op de brief.		
Verhuur jij een huis aan zee?		
Ik stapel alle houten blokken op elkaar.		
Betaalde jij aan de kassa?		
Joni riep het juiste antwoord.		
De taxi rijdt naar Parijs.		
Wij komen met de auto naar school.		
Maya liep zo snel als ze kon.		

De tegenwoordige tijd

Zo vervoeg je een werkwoord in de tegenwoordige tijd:

ik → stam	ik werk
jij / je → stam + t	jij werkt
hij / zij / het → stam + t	hij / zij werkt
wij / we → hele werkwoord (= de infinitief)	wij / we werken
jullie → hele werkwoord (= de infinitief)	jullie werken
zij → hele werkwoord (= de infinitief)	zij werken

Het onderwerp verandert. Pas de persoonsvorm aan zodat de zin klopt.

De kinderen bouwen een blokkentoren.

Het kind .....

De ganzen broeden al veertien dagen.

De gans .....

Ik schrijf een lieve brief aan onze buurvrouw.

We .....

Ik zoek een cadeautje voor de verjaardag van oma.

Jasmina en Lotte .....

De vogel tikt op het keukenraam.

De vogels .....

Mama en papa schilderen de muren van mijn kamer.

Jij .....

De aap slingert van tak tot tak.

De apen .....

Goed bezig!

